

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на членот 27 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14 и 151/14), на седницата одржана на ден 23 декември 2014 година, донесе

ПРАВИЛА

за изменување и дополнување на

Правилата за пазар на електрична енергија

Член 1

(1) Во Правилата за пазар на електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.38/14 и 57/14), во членот 3, став 1, по точката 4 се додаваат нови точки 5 и 6:

„5) за потребите на овие Правила, активната моќност се изразува во MW со три децимални места, освен во номинациите на прекуграничните физички распореди, каде се употребуваат целобројни вредности,

6) за потребите на овие Правила, електричната енергија се изразува во MWh со три децимални места,“

(2) Точките 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, стануваат точки 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

Член 2

(1) Во членот 8, став 1, точка 7, во членот 58, став 1, точка 5, во членот 59, став 1, точка 1 и точка 3 и членот 130, став 1, датумот „31 декември 2014“ се заменува со датумот „30 јуни 2020“.

Член 3

(1) Во членот 12, по ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„ ППЕЕ се запишуваат во Регистарот на учесници на пазар на електрична енергија, по склучувањето на Договорот за откуп на електрична енергија произведена од повластен производител од обновливи извори со ОПЕЕ“.

(3) Ставовите 2 и 3, стануваат ставови 3 и 4.

Член 4

(1) Во членот 48, ставот 7 се менува и гласи:

„ БОС е должен да го достави Барањето за престанување на статусот на БОС најдоцна до 15-ти во тековниот месец, а балансната одговорност му престанува со последниот ден во месецот “.

Член 5

(1) Во членот 57, ставот 2 се менува и гласи:

„ Снабдувачите се должни најдоцна 30 дена пред отпочнување на договорот за снабдување со потрошувачи кои можат самостојно да учествуваат на пазарот, да достават до ОПЕЕ податоци за името на потрошувачот и почетокот на важноста на договорот“.

Член 6

(1) Во членот 63, ставот 3 се менува и гласи:

„ Цената по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите и трговците се пресметува на крајот од месецот како просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕ, зголемена за трошоците за урамнотежување и потребните системски услуги поврзани со работата на ППЕЕ, и номинираните количини на електрична енергија од ППЕЕ, направени во истиот месец“.

(2) Во истиот член, по ставот 3 се додава нов став 4 кој гласи:

„ Упатството за пресметка на месечно ниво на трошоците и тарифите за откуп на електрична енергија од ППЕЕ дадено во Прилог 2, кој е составен дел на овие Правила, особено содржи:

- 1) пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕ,
- 2) пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите и трговците,
- 3) пресметка на просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕ, по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите,
- 4) пресметка на процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕ,
- 5) рокови на објавување на пресметките“.

(3) Ставот 4 станува став 5.

Член 7

(1) Членот 64 се менува и гласи:

„(1) ОПЕЕ, врз основа на прогнозите за потрошувачката на електрична енергија во целиот ЕЕС, изготвени во соработка со ОЕПС и предвиденото производство на електрична енергија од обновливи извори, е должен да изготвува и на својата веб страна да објавува прелиминарни прогнози на потрошувачката и прелиминарни прогнози на производството на електрична енергија за календарскиот месец.

(2) Прелиминарните прогнози од ставот 1, ОПЕЕ ги објавува најдоцна 15 дена пред почетокот на календарскиот месец.

(3) ОПЕЕ, врз основа на прогнозите за потрошувачката на електрична енергија во целиот ЕЕС, изготвени во соработка со ОЕПС и предвиденото производство на електрична енергија од обновливи извори, е должен да изготвува и на својата веб страна да објавува прелиминарни часовни прогнози на потрошувачката и

прелиминарни часовни прогнози на производството на електрична енергија 7 дена пред денот на физичката испорака на ЕЕ.

(4) ОПЕЕ е должен да изготвува конечни часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија во ЕЕС и прогнозираното часовно производство од ППЕЕ и да ги објави на својата веб страна најдоцна до 10 часот еден ден пред рокот за доставување на физичките распореди, утврден во членот 92.

(5) Со објавените конечни прогнози од ставот 4 се прикажува процентот на учество на произведената електрична енергија од ППЕЕ во вкупната потрошувачка и истиот служи за определување на конечните часовни количини кои треба да ги откупат трговците и снабдувачите од ППЕЕ од членот 63 за секој номиниран MW за потребите на потрошувачите.

(6) Податоците за конечните прогнози од ставот 4 и процентот од ставот 5 и конечните часовни количини кои треба да ги откупат трговците и снабдувачите по номиниран MW се објавуваат за секој ден од месецот“.

Член 8

(1) Во членот 87, ставот 1 се менува и гласи:

„Сите трговци и снабдувачи кои снабдуваат потрошувачи се должни во своите физички распореди од членот 86 да предвидат набавка на електрична енергија од ППЕЕ и да ги достават преку своите БОС“.

(2) Во истиот член, по ставот 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„Номинациите за набавка на електрична енергија од ППЕЕ за сите трговци и снабдувачи во балансната група се пресметуваат како производ помеѓу процентот утврден во ставот 5 на членот 64 и номинациите за продажба на електрична енергија на потрошувачите“.

(3) Ставот 2 станува став 3.

Член 9

(1) Во членот 89, ставот 1 се менува и гласи:

„Сите трговци и снабдувачи кои снабдуваат потрошувачи се должни во своите физички распореди од членот 86 да предвидат набавка на електрична енергија од ППЕЕ и да ги достават преку своите БОС“.

(2) Во истиот член, ставот 2 се брише.

(3) Ставовите 3 и 4, стануваат ставови 2 и 3.

Член 10

(1) Во Членот 113, по ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

„При продажба на електрична енергија произведена во Република Македонија, снабдувачите или трговците кои продаваат електрична енергија на снабдувачи или трговци се должни да ги известат за нејзиното потекло“.

Член 11

(1) Во членот 131, ставот 2 се брише.

(2) Во истиот член, по ставот 1 се додаваат новите ставови 2 и 3:

„Малите потрошувачи во зависност од годишната потрошувачка на електрична енергија и домаќинствата се тарифни потрошувачи со следнава временска динамика:

- 1) до 30 јуни 2016 година, мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2015 година над 1000 MWh,
- 2) до 30 јуни 2017 година, мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2016 година над 500 MWh,
- 3) до 30 јуни 2018 година, мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2017 година над 100 MWh,;
- 4) до 30 јуни 2019 година, мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2018 година над 25 MWh, и
- 5) до 30 јуни 2020 година, домаќинствата и сите останати мали потрошувачи на електрична енергија.

ОПЕЕ во соработка со ОЕПС и ОДС е должен на својата веб страна да ги објави листите на мали потрошувачи кои што го губат статусот на тарифни потрошувачи со следнава временска динамика:

- 1) до 30 април 2016 година, листата на мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2015 година над 1000 MWh,
- 2) до 30 април 2017 година, листата на мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2016 година над 500 MWh,;
- 3) до 30 април 2018 година, листата на мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2017 година над 100 MWh.
- 4) до 30 април 2019 година, листата на мали потрошувачи со потрошувачка на електрична енергија во 2018 година над 25 MWh.“

Член 12

(1) Овие Правила за изменување и дополнување на Правилата за пазар на електрична енергија влегуваат во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Димитар Петров

бр. 01- 2818/1
23 декември 2014 година
Скопје

ПРИЛОГ 2: Упатство за распределба на електрична енергија произведена од ППЕЕ на снабдувачи и трговци кои снабдуваат потрошувачи

1. ВОВЕД

Во ова упатство се содржани чекорите со кои е овозможена распределбата на електричната енергија произведена од ППЕЕ на снабдувачи и трговци кои снабдуваат потрошувачи, согласно Законот за енергетика и Правилата за пазар на електрична енергија.

Секој снабдувач или трговец кој продава електрична енергија на потрошувач има обврска да откупи електрична енергија произведена од ППЕЕ согласно неговиот удел во снабдувањето на потрошувачите. За таа цел, снабдувачот или трговецот треба да склучи билатерален договор (**анекс на постоечкиот договор**) за купување на електричната енергија од ППЕЕ.

2. ПРЕЛЕМИНАРНИ ПРОГНОЗИ

ОПЕЕ на својот веб сајт, <https://opee.mepso.com.mk/>, објавува:

- Прелеминарни месечни прогнози за вкупното месечно производство на електрична енергија од ППЕЕ;
- Прелеминарни месечни прогнози за вкупната месечна потрошувачка на електрична енергија во Р.Македонија;
- Прелиминарни часовни прогнози за производството на електрична енергија произведена од ППЕЕ;
- Прелиминарни часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија за денот D, седум дена однапред;
- Коэффициент за учество на енергијата произведена од ППЕЕ кој се добива врз основ на предходните податоци.

Коэффициентот помножен со вкупната најава за продажба и снабдување на секој трговец и снабдувач што врши продажба односно снабдување на потрошувачи, ја определува количината на електрична енергија произведена од ППЕЕ која треба да ја откупи од ОПЕЕ. Оваа прогноза е прелиминарна и не е обврзувачка.

На *слика 1* од *пример 1* е даден изгледот на прелиминарната прогноза.

Пример 1. Прелиминарна прогноза за денот 01.01.2015 година, се објавува на 25.12.2014 година

ПРЕЛИМИНАРНА ПРОГНОЗА ЗА УЧЕСТВО НА ППЕЕ		Планирано Производство од ППЕЕ	Планирана Потрошувачка	Учество во % од конзумот	Учество по MWh
Дата	Час	315.887	24,782		
01.01.2015	1	12.953	1,026	1.3%	0.013
01.01.2015	2	12.893	915	1.4%	0.014
01.01.2015	3	12.878	834	1.5%	0.015
01.01.2015	4	12.877	794	1.6%	0.016
01.01.2015	5	12.859	791	1.6%	0.016
01.01.2015	6	12.860	816	1.6%	0.016
01.01.2015	7	12.888	903	1.4%	0.014
01.01.2015	8	13.058	949	1.4%	0.014
01.01.2015	9	13.614	1,016	1.3%	0.013
01.01.2015	10	14.263	1,062	1.3%	0.013
01.01.2015	11	14.297	1,079	1.3%	0.013
01.01.2015	12	14.126	1,081	1.3%	0.013
01.01.2015	13	14.067	1,078	1.3%	0.013
01.01.2015	14	13.387	1,074	1.2%	0.012
01.01.2015	15	12.737	1,069	1.2%	0.012
01.01.2015	16	12.328	1,081	1.1%	0.011
01.01.2015	17	12.415	1,142	1.1%	0.011
01.01.2015	18	13.085	1,168	1.1%	0.011
01.01.2015	19	13.098	1,154	1.1%	0.011
01.01.2015	20	12.997	1,138	1.1%	0.011
01.01.2015	21	13.074	1,113	1.2%	0.012
01.01.2015	22	12.922	1,090	1.2%	0.012
01.01.2015	23	12.999	1,201	1.1%	0.011
01.01.2015	24	13.212	1,208	1.1%	0.011

Табела 1 - Прелеминарна прогноза за денот D

3. КОНЕЧНИ ПРОГНОЗИ

ОПЕЕ на својот веб сајт, <https://opee.mepso.com.mk/>, објавува:

- **Конечни** часовни прогнози за производството на електрична енергија произведена од ППЕЕ;
- **Конечни** часовни прогнози за потрошувачката на електрична енергија за денот D, два дена однапред, најдоцна до 10 часот;
- Коэффициент за учество на енергијата произведена од ППЕЕ добиен врз основа на конечните часовни прогнози за производство на е.е. од ППЕЕ и потрошувачка за енергија.

Коэффициентот помножен со вкупната најава за продажба и снабдување на секој трговец и снабдувач што врши снабдување или продажба на потрошувачи, ја определува количината

на електрична енергија произведена од ППЕЕ која треба да ја откупи од ОПЕЕ. **Оваа прогноза е конечна и обврзувачка.**

На *сликата 2* од *примерот 2* е даден изгледот на прелиминарната прогноза.

Пример 2. Конечна прогноза за денот 01.01.2015 година, се објавува на 30.12.2014 година

КОНЕЧНА ПРОГНОЗА ЗА УЧЕСТВО НА ППЕЕ		Планирано Производство од ППЕЕ	Планирана Потрошувачка	Учество во % од конзумот	Учество по MWh
Дата	Час	315.887	24,782		
01.01.2015	1	12.953	1,026	1.3%	0.013
01.01.2015	2	12.893	915	1.4%	0.014
01.01.2015	3	12.878	834	1.5%	0.015
01.01.2015	4	12.877	794	1.6%	0.016
01.01.2015	5	12.859	791	1.6%	0.016
01.01.2015	6	12.860	816	1.6%	0.016
01.01.2015	7	12.888	903	1.4%	0.014
01.01.2015	8	13.058	949	1.4%	0.014
01.01.2015	9	13.614	1,016	1.3%	0.013
01.01.2015	10	14.263	1,062	1.3%	0.013
01.01.2015	11	14.297	1,079	1.3%	0.013
01.01.2015	12	14.126	1,081	1.3%	0.013
01.01.2015	13	14.067	1,078	1.3%	0.013
01.01.2015	14	13.387	1,074	1.2%	0.012
01.01.2015	15	12.737	1,069	1.2%	0.012
01.01.2015	16	12.328	1,081	1.1%	0.011
01.01.2015	17	12.415	1,142	1.1%	0.011
01.01.2015	18	13.085	1,168	1.1%	0.011
01.01.2015	19	13.098	1,154	1.1%	0.011
01.01.2015	20	12.997	1,138	1.1%	0.011
01.01.2015	21	13.074	1,113	1.2%	0.012
01.01.2015	22	12.922	1,090	1.2%	0.012
01.01.2015	23	12.999	1,201	1.1%	0.011
01.01.2015	24	13.212	1,208	1.1%	0.011

Табела 2 – Конечна прогноза за денот D

4. ДАВАЊЕ НА НОМИНАЦИИ

Врз основа на конечната прогноза на учеството на енергијата произведена од ППЕЕ во потрошувачката на електрична енергија во Р.Македонија, снабдувачот или трговецот кој снабдува или продава електрична енергија кон потрошувачи треба да достави и номинација за откуп на електрична енергија од ОПЕЕ. За таа цел потребно е збирот од сите номинациите за снабдување и продажба на електрична енергија кон потрошувачи во секој час од денот да го помножи со соодветниот часовен коефициент (процент) објавен во конечната прогноза на учеството на енергијата произведена од ППЕЕ во потрошувачката на електрична енергија во Р.Македонија за тој ден.

Истото може да биде претставено со формула за пресметка на количината на откупена електрична енергија за секој час од денот, и тоа:

$$TPS_{PPEE} = p[\%] * TPS_{snabduvac, trgovec}$$

Формула 1

каде:

TPS_{PPEE} [MWh] е номинации за набавка на електрична енергија од ППЕЕ на часовно ниво;

$TPS_{snabduvac, trgovec}$ [MWh] е збир на номинациите на снабдувачот/трговецот за продажба и снабдување на електрична енергија за потрошувачи во дадениот час.

Резултатот се заокрушува на три децимални места.

Во пример 3 е дадена пресметката за откупената количина на електрична енергија произведена од ППЕЕ за секој час од 01.01.2015 година. Рокот за доставувањето на номинацијата е еден ден пред испораката, односно 31.12.2014 за 01.01.2015 година.

Пример 3 - Изглед на номинациите за првиот час на снабдувач и трговец од иста балансна група за денот 01.01.2015 година.

Intern	Date	A	B	C	D	E
	12/11/2014	1/1/2015	1/1/2015	1/1/2015	1/1/2015	1/1/2015
out Area	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8
in Area	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8	10YMK-MEPSO---8
out Party	TRGOVEC 0	TRGOVEC 0	TRGOVEC 1	TRGOVEC 1	OPPEE	OPPEE
in Party	TRGOVEC 1	SNABDUVAC 1	REG. POTROSUVAC	TRGOVEC 1	TRGOVEC 1	SNABDUVAC 1
Comment						
Balance Responsible Party	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx	xxxx
Version	1	1	1	1	1	1
Comment					Количина на откупена ППЕЕ од трговецот за денот 01.01.2015	Количина на откупена ППЕЕ од снабдувачот за денот 01.01.2015
Control Sum	MWh					
		Qty	Qty	Qty	Qty	Qty
from	to					
0:00	0:15	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:15	0:30	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:30	0:45	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046
0:45	1:00	100.000	200.000	101.523	1.523	3.046

Табела 3 – Номинации

- Колоната С претставува продажба кон краен потрошувач;
- Колоната D претставува откупена количина на електрична енергија произведена од ППЕЕ од страна на Трговецот кој има најава за продажба од колоната С;
- Колоната Е претставува откупена количина на електрична енергија произведена од ППЕЕ од страна на Снабдувачот кој има најава за снабдување од 203,046 MWh.

5. ОБЈАВА НА МЕСЕЧНИ ЦЕНИ И ПРОЦЕНТУАЛНА РАСПРЕДЕЛБА НА ЕНЕРГИЈАТА ОД ППЕЕ

ОПЕЕ на својата веб страна, <https://opee.mepso.com.mk/>, објавува месечни просечни цени на електрична енергија произведена од ППЕЕ и процентуално учество на електричната енергија произведена од ППЕЕ во потрошувачката.

ОПЕЕ најдоцна до петтиот работен ден во месецот ги објавува:

- Просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕ;
- Просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите и трговците;
- Процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕ за секој снабдувач и трговец поединечно;
- Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕ по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите.

5.1 Пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕ

Цената по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од производителите на електрична енергија произведена од ППЕЕ (C_{otk}) се пресметува на крајот од месецот на следниот начин:

$$C_{otk} = \frac{P_{trosok}}{E_{proizvedena}}$$

Формула 2

каде:

P_{trosok} [ден] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕ;

$E_{proizvedena}$ [MWh] – претставува вкупна количина на произведена електрична енергија од страна на ППЕЕ

5.2 Пресметка на просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија од ППЕЕ

Цената по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија произведена од ППЕЕ (C_{prod}) се пресметува на крајот од месецот на следниот начин:

$$C_{prod} = \frac{P_{trosok} + P_{uram}}{E_{nomppes}}$$

Формула 3

каде:

P_{trosok} [den] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕ;

P_{uram} [den] – претставува трошок за урамнотежување.

$E_{nomppes}$ [MWh] – претставува вкупна количина на продадена електрична енергија по номинација, а произведена од страна на ППЕЕ

5.3 Пресметка на процентуалното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕ

Просечното учество на електричната енергија произведена од ППЕЕ на месечно ниво се добива како количник од продадената електричната енергија произведена од ППЕЕ на снабдувачот/трговецот и вкупната енергија која снабдувачот/трговецот ја снабдува или продава на потрошувач, врз основа на соодветните номинации.

$$P_{PPPEE} = \frac{E_{nomppes}}{E_{nompotros}} * 100 \text{ [%]}$$

Формула 4

каде:

$E_{nomppes}$ [MWh] – електрична енергија произведена од ППЕЕ за определен месец, која ОПЕЕ ја продава на одреден снабдувач/трговец

$E_{nompotros}$ [MWh] – електрична енергија која снабдувачот/трговецот ја снабдува или продава на потрошувач за определен месец

5.4 Пресметка на просечна тарифа за откуп на енергија по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите

Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕ по која снабдувачите и трговците ќе фактурираат на потрошувачите C_{tarifa} се пресметува како:

$$C_{tarifa} = \frac{P_{trosok} + P_{uram}}{E_{nomvk}}$$

Формула 5

каде:

P_{trosok} [den] – претставува вкупен месечен трошок на ОПЕЕ за откуп на електричната енергија произведена од ППЕЕ согласно измерените и фактурираните вредности од страна на ППЕЕ;

P_{uram} [den] – претставува трошок за урамнотежување.

E_{nomvk} [MWh] – претставува вкупна номинирана количина на електрична енергија наменета за снабдување или продажба кон крајни потрошувачи во Р.Македонија
ОПЕЕ информацијата за процентуалното учество за секој снабдувач или трговец ја објавува на својот веб сајт најдоцна до петтиот работен ден, за претходниот месец.

* Пример табели- бројките во табелите се од илустративен карактер

Податоци за просечните цени за месец:		
Вкупно произведена електрична енергија од ППЕЕ	[MWh]	67515
Просечна цена по која ОПЕЕ ја откупил електричната енергија од ППЕЕ	[den/MWh]	7380
Просечна цена по која ОПЕЕ ја продава електричната енергија на снабдувачите и трговците	[den/MWh]	7520
Просечна тарифа за откуп на електрична енергија од ППЕЕ	[den/MWh]	123

Табела 4 - Просечни цени

Процентуално учество на енергија произведена од ППЕЕ по снабдувач/трговец за месец: -----								
ФЛУЧР ЕНЕРѢИ увоз-извоз ДООЕЛ Скопје	Роу и Рифајнд Комодитис ДООЕЛ	ГЕН-И ПРОДАЖБА НА ЕНЕРГИЈА ДООЕЛ Скопје	ЕНЕРѢИ СЕРВИСИС ДООЕЛ - Скопје	ЕВН Електроснабдув ање	ЕНЕРѢИ ДЕЛИВЕРИ СОЛУШНС ЕДС ДОО Скопје	ЕВН МАКЕДОНИЈА Снабдување КС + ДСО	АД ЕЛЕМ Снабдување КС	АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА ДСО
2,32%	3,09%	2,31%	2,31%	2,34%	2,28%	2,25%	2,32%	2,30%

Табела 5 - Процентуално учество